

§ 108

Koronavirustilanteen vaikutukset

Kaupunginjohtaja Ari Korhonen:

Koronavirustilanteen pahenemisen johdosta Suomen hallitus ja eduskunta päätti 18.3.2020 julistaa Suomeen poikkeustilan.

Kaupunki on rakentanut valmiuteen infektio-osaston, laajentanut terveyskeskuksen ja sairaalan kapasiteettia, turvannut vanhustenhoidossa riskiryhmät, resursoinut kotipalveluiden toimintaa, mahdollistanut ruokakassipalvelun kaikille ikäihmisille, sulkenut laitoksia ja palveluilta ja varautunut koko kaupungin toiminnan osilta epidemiaan ja jopa pandemiaan. Toistaiseksi Varsinais-Suomen ja Turun seudun koronavirustilanne on ollut maltillinen, 16.4. tilanteen perusteella tartuntoja Varsinais-Suomessa on 195, joista 86 on Turussa. Sairaalahoidossa TYKS:n erityisvastuualueella on tällä hetkellä 16, kuolleita 3.

Infektio-osastojen (koronaosastojen) työnjaosta on käyty neuvottelu Varsinais-Suomen kaikkien kuntien kesken. Kaupunginhallitukselle esitellään tilannekatsaus sopimusluonnokseen liittyen.

Kouluruokailun osalta soveltamisasetus (131/2020) toteaa, että ”*Opetuksen järjestäjällä on velvollisuus järjestää perusopetuslain 16, 16 a, 17 ja 17 a §:ssä tarkoitettua oppimisen tukea sekä 31 §:ssä säädettyjä palveluja sekä 31 a §:ssä säädettyä oppilashuoltoa vain siinä laajuudessa kuin se on mahdollista toteuttaa*”.

Opetusministeriö on ohjeistanut asiaa seuraavasti:

”Kouluruokailu on järjestettävä niille oppilaille, jotka osallistuvat lähiopetukseen. Etäopetuksessa oleville oppilaille kouluruokailua voidaan järjestää siinä laajuudessa kuin se on mahdollista toteuttaa. Järjestely koskee myös niitä lähiopetukseen oikeutettuja oppilaita, jotka ovat valinneet etäopetuksen.

Ruokailussa on pyrittävä välttämään lähikontakteja. Yleispätevää ohjetta ruokailun järjestämisestä on mahdoton antaa, sillä koronavirustilanne vaihtelee niin maantieteellisesti kuin ajallisestikin.

Niissäkin tilanteissa, joissa kouluruokailua muutoin joudutaan lähikontaktien välttämiseksi rajoittamaan, opetuksen järjestäjä voi esimerkiksi yhteistyössä oppilashuollon kanssa etsiä oppilaat, joille päivittäinen kouluateria on erittäin tärkeä ja järjestää aterian.”

Raision kaupunki on varmistanut, että myös poikkeusolojen aikana mahdollistetaan päivittäinen lämmin ateria niille lapsille ja nuorille, joille tämä ateria on erittäin tärkeä päivittäisen ravinnon saannin myötä. Palveluarviointi toteutetaan perhepalveluiden toimesta. Asiasta on tiedotettu koululaisia Wilman kautta. Lisäksi on tiedotettu yleisellä mediatiedotteella sekä sähköisissä tiedotuskanavissa.

Yt-neuvottelu aloitettiin heti kaupunginhallituksen 30.3.2020 päätöksen perusteella ja ne saatetaan loppuun 20.4.2020. Kaupungin työntekijöiden osaaminen ja mahdollisuudet tehdä eri työtehtäviä on kartoitettu. Siirtoja on tehty sosiaali- ja terveystoimeen noin kolmenkymmenen henkilön osalta. Tällä hetkellä resursointi on tasapainossa, mutta tartuntatilanteen pahetessa tilanne voi muuttua.

Talous

Tällä hetkellä on tunnistettu kaupungin osalta ja kuntien yhteisissä keskusteluissa mm. seuraavat osa-alueet ja niihin liittyvät vaikutukset:

- Kunnallisverotuloja jää saamatta lomautuksista ja irtisanomisista johtuen sekä työllisyyden heikkenemisestä, koska palkkatulot tulevat pienentymään.
- Yritysten maksamat yhteisöverojen tuotot tulevat pienentymään kysynnän heikennyttyä.
- Sosiaali- ja terveystalouden menot tulevat kasvamaan palvelutarpeen lisääntyessä. Palvelutarpeen lisääntyminen riippuu koronatilanteen kehityksestä. 1 %:n kustannusnousu vastaa noin miljoonaa euroa.
- Kaupungit maksutuotot tulevat vähentymään yksiköiden sulkemisen, palveluiden peruuntumisen, myyntitulojen vähenemisen sekä muiden mahdollisten maksuhelpotusten osalta.
- Lisäksi huomioon tulee ottaa lisääntyvät kustannukset varautumisen, sairaspöytäaolien, muun hallinnon osalta (esim. tietohallinnon kustannusten nousu), perustoimeentulo- ja harkinnanvaraisten kustannusten lisääntyminen sekä rahoituskustannusten kasvaminen.
- Erikoissairaanhoidon kustannukset tulevat nousemaan huomattavasti
- Erilaisia tapahtumia perutaan, hankkeita viivästyy ja peruspalveluiden toimintatapoja muutetaan.
- Tiedossa ei myöskään ole, mitkä kustannusvaikutukset tulevat olemaan, kun poikkeustilanteen jälkeen kaikki toiminta aloitetaan täysimääräisesti uudelleen.
- Vaikutuksia tulee myös konsernitalouteen mahdollisten maksuvaikeuksien ja muiden tulonmenetysten seurauksena

Kuntaliitto antoi uudet verotuloennusteet 3.4.2020 koko vuodelle. Niiden perusteella Raision verotulot olisivat jäämässä 6,0 miljoonaa euroa talousarviosta. Lisäksi sairaanhoitopiiri on esittänyt arvion, jonka perusteella Raisiolle voisi mahdollisesti tulla jopa yli kolmen miljoonan euron lisäys erikoissairaanhoidon kustannuksiin. Pelkästään alkuvuoden perusteella ilman koronatilanteen vaikutusta erityissairaanhoidon kustannukset ovat Raisiossa 7 %:n kasvussa. Lisäksi jo nyt nähdään, että häiriöpalvelukustannukset lähtevät kasvuun muun muassa äkillisten huostaanottotapausten vuoksi.

Muiden toimintojen osalta arvioidaan edelleen, että maksu- ja myyntitulojen vähenevät noin 0,6 miljoonaa euroa. Vastaavasti aineiden ja tarvikkeiden osuus pienenee arvion mukaan noin 0,3 miljoonalla eurolla. Muuta säästöä saavutetaan muun muassa sijaistuskustannusten pienentymisellä ja muulla

yleisestä palvelutarpeen vähentymisestä aiheutuvalla kustannusten pienentymisellä.

Valtio on tehnyt päätöksen 547 miljoonan euron jakamisesta kunnille. Raision osuus tästä on 2,35 miljoonaa euroa. Tämä summa kuitenkin peritään takaisin vuonna 2021, jolloin sillä ei ole kuntataloutta parantavaa vaikutusta. Lisäksi valtio suunnittelee vielä erityissairaanhoidon korvaamista sairaanhoitopiireille (vain koronapotilaiden hoitamisesta syntyvät kustannukset), yhteisöveron jako-osuuden muuttamista sekä noin 500 miljoonan euron tukipakettia valtionosuuksia korottamalla. Päätökset ja jakomekanismit kuitenkin toistaiseksi puuttuvat.

Edellä olleiden seikkojen perusteella on varsin oletettavaa, että talousalijäämä on syventymässä ensimmäisistä arvioista. Koko vuoden osalta koronan aiheuttama taloudellisen tilanteen heikkeneminen voisi olla jopa 10 miljoonan euron luokkaa. Valtion toimenpiteet mahdollisesti pienentävät alijäämää ainakin hetkellisesti.

Raision kaupungin tilinpäätökset ovat viimeisten vuosien osalta alijäämäisiä ja alijäämät ovat kasvamaan päin. Vaikuttaa mahdolliselta, että kaupungin taaseessa olevat ylijäämät kääntyvät alijäämäisiksi vuoden 2020 jälkeen. Tämä merkitsee kuntalain mukaista tasapainottamisveloitetta kaupungille tilinpäätöksen 2020 jälkeen. Tasapainotus merkitsee lähtökohtaisesti hyvin alijäämäisen talouden kääntämistä ylijäämäiseksi tilanteessa, jossa verotulot ovat pienentyneet, työttömyys lisääntynyt ja valtio mahdollisesti perii takaisin koronaajan avustuksia joko pienennetyillä valtionosuuksilla tai muulla rahoitusmekanismilla.

Kaupungin tulee pyrkiä kaikin keinoin pienentämään koronan taloudellisia vaikutuksia kuluvan vuoden aikana. Jos siinä ei onnistuta, on talouden tasapainotus tulevana vuosina erittäin raskas taakka ja tilanne tulee vaikuttamaan monelta osin palveluiden tuottamiseen ja henkilöstöresursseihin.

Päätösehdotus

Kaupunginjohtaja Ari Korhonen

Kaupunginhallitus merkitsee tilanteen tiedoksi.

Päätös

Kaupunginhallitus hyväksyi ehdotuksen yksimielisesti.

Vesa Parantainen poistui kokouksesta tämän pykälän käsittelyn aikana klo 18.20 ja hänen tilalleen saapui Maria Virko.

Puheenjohtaja keskeytti kokouksen tauon ajaksi tämän pykälän käsittelyn aikana klo 18.20-18.25.

